

τῶν συναδέλφων αὐτῷ κουρέων. Ὅτε ὁ κείρων τὸν Μίδα νεῖδεν αὐτὸν ἔχοντα ὄνου ὧτα, βεβαίως ἐξεπλάγη· ἀλλ' ἐτόλμα καὶ νὰ τὸ δημοσιεύσῃ; Οἱ σύγχρονοι δὲν δυσκολεύονται ν' ἀφαιρῶσι τῶν ἄλλων τὴν ζωὴν. Διόνυσος ὁ τῶν Συρακουσῶν τυράννος, ἀκούσας ὅτι ὁ κουρέυς αὐτοῦ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐκ τοῦ ξυραφίου αὐτοῦ ἐξαχρᾶται ἡ ζωὴ τοῦ, διέταξε καὶ ἀνεσκολόπισαν αὐτόν.

Ὁ κουρέυς τοῦ Μίδα ἐγνώριζε μὲν ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ θὰ ἐτιμῶρει αὐτὸν σκληρῶς καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ δημοσιεύσῃ ὅτι αὐτὸς ἔχει ὧτα ὄνου, δὲν ἐδύνατο ὅμως καὶ νὰ κρατήσῃ αὐτὸ μυστικόν. Τί λοιπὸν ἔπρεπε νὰ πράξῃ; Ὁ μὲν φόβος ἐμπόδιζεν αὐτόν, ἡ δὲ ἐμφορὰ αὐτῷ τάσις πρὸς τὸ ἐκμυστηρεῦναι ὅτι ἐγνώριζεν ἡ νάγκαν αὐτόν καὶ ἐπέβλεπε νὰ δημοσιεύσῃ τὸ γεγονός. Τί λοιπὸν μηχανᾶται; Ἐπενόησε τὸ ἑξῆς· ἐξελθὼν ἐξω εἰς τοὺς ἀγρούς ὠρυξε λάκκον καὶ ἐν τῷ λάκκῳ ἐφώνησεν· ὁ Μίδας ἔχει ὧτα ὄνου, ὁ Μίδας ἔχει ὧτα ὄνου, ἀπεχώρησε δὲ χαίρων καὶ εὐφραίνόμενος ὅτι ἀπηλλάγη ἀπὸ βάρους, ὅπερ ἐπέβλεπε αὐτόν. Ἡμεῖς λέγομεν ὅτι καὶ ὁ τοῖχος ἔχει αὐτιά, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκήρυξεν ὅτι οὐδὲν κρυπτόν ὃ οὐ μὴ φανερόν γίνηται. Καὶ ἡ γῆ, εἴτε διότι καὶ αὕτη τότε ἦτο θεὰ καὶ ὡς γυνὴ δὲν ἐδύνατο νὰ βαστάξῃ τὸ μυστικόν, εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν, δὲν ἐδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸ μυστικόν, ὅπερ ἐνεπιστεύθη αὐτῇ ὁ κουρέυς. Ἐξήγαγε λοιπὸν ἐκ τοῦ λάκκου ἐκεῖνου καλάμους, λέγει ἡ παράδοσις, καὶ οἱ δόκαιοι ἀπέδιδον εἰς τὸν ἄερα τὴν φωνήν· ὁ Μίδας ἔχει ὧτα ὄνου, ὁ Μίδας ἔχει ὧτα ὄνου. Ἐκτοτε ἐγνώσθη ὅτι ὁ Μίδας ἔσχεν ὧτα ὄνου. Δὲν λέγει ὅμως ἡμῖν ἡ παράδοσις τί ἐγένετο ὁ κουρέυς καὶ τί κατ' αὐτοῦ διέταξεν ὁ μεγαλειότατος Μίδας, ἀν τὸ ἔμαθεν.¹

ΑΚΑΝΘΩΔΗΣ Η ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΟΞΑΝ ΟΔΟΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀνδρῆσεν).

Παλαιὸν τι παρχμύθιον, ἐπιγραφόμενον «Ἀκανθώδης ἡ πρὸς τὴν δόξαν ὁδός», διηγᾶται πῶς γενναῖός τις κυνηγὸς, ἔχων τὴν υποχρέωσιν νὰ διατρέξῃ τὴν ὁδὸν ταύτην, κατῴρωσεν ἐπὶ τέλους ν' ἀνέλθῃ εἰς μεγάλας δόξας καὶ τιμὰς, ἀλλ' ἀφ' οὗ πρότερον ὑπέστη μυρίους κόπους καὶ ἀγῶνας καὶ εἰς σπουδαίους κινδύνους ὑπεβλήθη ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἤκουσαν βεβαίως παιδίᾳ ἔτι τὸ παρχμύθιον τοῦτο, ἄλλοι ἴσως ἀργότερον εἰς ἡλικίαν ὠριμωτέραν τὸ ἀνέγνωσαν, καὶ θὰ ἐσυλλογίσθη ἕκαστος τὴν ἀγνωστον τοῖς ἄλλοις ἀκανθώδη ὁδὸν ἣν διατρέχει, καὶ τοὺς κόπους καὶ ἀγῶνας, οὓς αὐτὸς ὑφίσταται. Ὁ μῦθος καίτοι ἐγγύτατα τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὁ μῦθος ἔχει τὴν κανονικὴν αὐτοῦ λύσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ἐν τῇ πραγματικότητι συχνότατα ἡ λύσις τίθε-

ται πέραν τοῦ γήινου βίου, ἐν τῇ αἰωνιότητι.

Ἡ ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων εἶναι εἶδος μαγικοῦ φανοῦ, δεικνύοντος ἡμῖν διὰ φωτεινῶν εἰκόνων ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς βάσεως τῶν αἰώνων, τοὺς εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος, τοὺς μάρτυρας τῆς μεγαλοφυΐας, θαδίζοντας τὴν ἀκανθώδη πρὸς τὴν δόξαν ὁδόν.

Αἱ φωτειναὶ αὗται εἰκόνες προεξέχουσιν ἐκ πάντων τῶν αἰώνων καὶ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν, ἐπιφαίνεται ἐκάστη ἐπὶ μίαν μόνον στιγμήν, ἀλλ' ὅμως παριστῶσα τὰς πράξεις ὁλοκλήρου βίου, μετὰ τῶν κατὰ τὸ διάστημα αὐτοῦ ἀγῶνων καὶ νικῶν. Ἀς ἴδωμεν σποράδην ἐν τῷ μαγικῷ φανῷ τινὰς ἐκ τῆς στρατιᾶς τῶν μαρτύρων, τῆς μεγάλης ἐκείνης στρατιᾶς, ἥτις οὐδέποτε θὰ παύσῃται ἀυξανομένη, ἐν ὅσῳ ὑφίσταται ἡ γῆ.

Βλέπομεν ἀμφιθέατρον πλήρες θεατῶν, αἱ Νεφέλαι τοῦ Ἀριστοφάνους διὰ χειρᾶρου σκιωμάτων καὶ ἀστεϊσμῶν φαιδρύνουσι τὸν ὄχλον. Ἀπὸ τῆς σκηνῆς καταγελάτῃ καὶ ἐξουθενίζεται ὁ ἐξοχώτατος τῶν Ἀθηνῶν ἀνὴρ, ἐκεῖνος οὗ ἡ διάνοια ἤρθη ὑπεράνω πάντων τῶν θεῶν τῆς ἀρχαιότητος, καὶ οὗ αἱ ἀφελεῖς διδασκαλίαι νέαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἔδωκαν τροπὴν. Ὁ Σωκράτης εἶναι παρὼν εἰς τὸ θέατρον. Ἀναβαίνει ἐπὶ ἑδρας τινὸς καὶ ἵσταται ὅπως τὸ γελῶν πλήθος περιεργασθῇ, καὶ κρίνῃ ἂν ἡ ἐν τῇ σκηνῇ χλευαστικὴ εἰκὼν ὁμοιάξῃ αὐτῷ. Ἰσताται ὁρθος πρὸ αὐτῶν, πάντων ὑπερέχων.

Οὐχὶ ἡ ἐλαλία, ἀλλὰ σὺ, φαρμακερὸν κώνειον, ἔπρεπε νὰ ἦτο τὸ σύμβολον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπτά πόλεις διαμφισθητοῦσιν ἀλλήλαις τὴν τιμὴν ὅτι ἐγέννησαν τὸν Ὀμηρον. ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ! — Ἰδετε αὐτὸν ζῶντα! Πένης καὶ ἄθλιος διατρέχει τὰς ἐπτά ἐκεῖνας πόλεις, ἀπαγγέλλων τοὺς θεῖους στίχους του, ὅπως πορισθῇ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· ἡ δυστυχία καὶ αἱ ταλαιπωρίαι ἐλεύκαναν τὴν κόμην του! — Ὁ μέγας τῶν θεῶν δημιουργὸς εἶναι τυφλὸς καὶ μόνος· αἱ ἀκανθαὶ τῆς πρὸς τὴν δόξαν ὁδοῦ κατέσχισαν εἰς ῥάκη τὸν μανθῦν τοῦ ἀνακτος τῶν ποιητῶν.

Τὰ ἔπη του ζῶσιν ἔτι, ταῦτα δὲ καὶ μόνα ἔσωσαν ἀπὸ τῆς λήθης καὶ τῆς μηδενίας τοὺς θεοὺς καὶ ἥρωας τῆς ἀρχαιότητος!

Ἐτέρω εἰκὼν μεταφέρει ἡμᾶς ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολάς· ὁποῖα ἀπόστασις καὶ τόπων καὶ χρόνων! Ἀλλὰ καὶ οὕτως αἱ αὗται ἀκανθαὶ καὶ τρίβολοι ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν δόξαν ἀτραποῦ· ὁ σκόλυμος ἀνθεῖ ἐπὶ τοῦ τάφου καὶ ἄγρια χόρτα καλύπτουσιν αὐτόν, προτοῦ νὰ τὸν κοσμήσωσιν αἱ ἐπαρχόμεναι γενεαὶ δι' ἀνθέων.

ὑπὸ τὴν σκιάν φοινίκων προχωροῦσι κάμηλοι, βαρέα φέρουσαι φορτία Ἰνδικοῦ, καὶ ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων. Ὁ κύριος τῆς χώρας ἀποστέλλει ταῦτα δῶρον εἰς τὸν ἄνδρα, οὗ τὰ

¹ Έστου. In μέλητος τοῦ π. Κ. Νεστορίδου, ὁμιλία. In τῇ Παρυόσσει.

ἄσματα εἰσὶν ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἡ τιμὴ τῆς χώρας. Ἐκεῖνος, ὃν ὁ φθόνος καὶ ἡ συκοφαντία ἐξεδίωξαν τῆς πατρικῆς γῆς, ἀνευρέθη.—Ἡ φέρουσα τὰ βασιλικὰ δῶρα συνοδία εἶναι ἐγγὺς τῆς πολίχνης, ἥτις παρέσχεον ἄσυλον τῷ ποιητῇ. Τὴν πορείαν αὐτῆς ἀνακόπτει ἐκ τῆς πύλης τῆς πολίχνης ἐκεῖνης ἐξερχομένη εὐάριθμος νεκρική συνοδία. Ἐντὸς φρεῖου πενιχροῦ κεῖται ὁ νεκρὸς τοῦ ἀνδρὸς ὃν ἐξήτουν· ὁ Φιρδούσης. . . . , φθὰς ἤδη εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀκανθώδους πρὸς τὴν δόξαν ὁδοῦ.

Ἀρρικανὸς ῥακενδύτης κάθηται ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων κλιμάκων τῶν μεγάρων τῆς πρωτεύουσας τῆς Πορτογαλλίας καὶ ἐπαίτεϊ—εἶναι ὁ πιστὸς τοῦ Κάμοενς δούλος· ἀνευ αὐτοῦ καὶ τῶν ὀλίγων χαλκίνων κερματίων ἅτινα τῷ ῥίπτουσιν, ὁ κύριός του, «ὁ αἰδὸς τῶν Λυσιτανιάδων», ἤθελεν ἀποθάνει τῆς πείνης.

Νῦν μεγαλοπρεπέστατον μνημεῖον κοσμεῖ τὸν τάφον τοῦ Κάμοενς.

Ἐτέρᾳ πάλιν εἰκόνι.

Ὡχρὸς ὡς πτώμα, μὲ μακρὰν ἀτημέλητον γενειάδα προβάλλει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὀπισθεν σιδηρῶν κιγκλίδων εἰς ἀνὴρ. «Ἐκαμα μίαν ἀνακάλυψιν, ἀνακάλυψιν μεγίστην, ἥς ὁμοία ἀπὸ πολλῶν αἰώνων δὲν ἐγένετο!» κραυγάζει, «καὶ μὲ κρατοῦσι διὰ τοῦτο ἐπὶ εἰκοσι καὶ πλέον ἔτη καθειργμένον ἐνταῦθα!»—«Ποῖος εἶναι αὐτός;»—«Τρελός!» ἀποκρίνεται ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου. «Ἡ περικοπὴ τοῦ εἶναι πρωτότυπος, καὶ μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει πάθει τοιαύτην ἄλλος ἄνθρωπος· φαντάζεσαι ὅτι δύναται νὰ κινήσῃ μηχανὰς διὰ τοῦ ἀτμοῦ!» Ὁ ἀνὴρ ἐκείνος εἶναι ὁ Σολομών Δε-Κῶς, ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἀτμοῦ, ὅστις, ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τον ἐννοήσωσιν οἱ σύγχρονοί του, ἀποθνήσκει καθειργμένος ἐν φρενοκομείῳ.

Ἴδου ὁ Κολόμβος, ὃν ἄλλοτε ἐμπρίζοντες παρηκολούθουν οἱ παῖδες τῶν τριόδων, διότι ἤθελε ν' ἀνακάλυψῃ ἕνα νέον κόσμον—τὸν κόσμον ἐκεῖνον τὸν ἀνεκάλυψεν. Οἱ κώδωνες κρούονται εὐφροσύνῳς ἐπὶ τῇ θριαμβικῇ αὐτοῦ ἐπαινοῦ, ἀλλ' οἱ κώδωνες τοῦ φθόνου ἤχοῦσι μετὰ μικρὸν ἰσχυρότερον. Ὁ δωρησάμενος τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰσπανίας τὴν χρυσὴν ἀμερικανικὴν ἡπειρον, ἣν ἀνεκάλυψε, λαμβάνει βασιλείας σιδηρᾶς ἀλύσεις ὡς ἀμοιβήν.

Πλουσίᾳ εἰς τοιαύτης εἰκόνας εἶναι ἡ ἀκανθώδης πρὸς τὴν δόξαν ἄγουσα ἀτραπός.

Ἐν σκότει καὶ νυκτὶ κάθηται ἐκεῖ ὁ καταμετρήσας τὰ ὕψη τῶν ὀρέων τῆς σελήνης, ὁ μέχρι πλανητῶν καὶ ἀστέρων ἐξορμήσας εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ κόσμου, ὁ κατανοήσας τὸ ζωογονοῦν τὴν φύσιν πνεῦμα, ὁ αἰσθανόμενος ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ ἐαυτήν· ὁ Γαλιλαῖος. Τυφλὸς καὶ κωφός, προβεβηκώς ἤδη τὴν ἡλικίαν, βασκανιζόμενος ὑπὸ τύψεως συνειδήτος διὰ τὴν

ἄρνησιν τῶν δοξασιῶν αὐτοῦ, μόλις ἔχων τὴν δύναμιν ν' ἀνεγείρῃ τὸν πόδα του, τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον πόδα, δι' οὗ ποτὲ ἐν ὁδῷ ψυχῆς, ἀναγκάζομενος ν' ἀρνηθῇ καὶ διαψεύσῃ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἐπληξῆς τὴν γῆν, φωνῶν μετ' ἀγανακτήσεως· «Καὶ ὅμως κινεῖται!»

Ἴδου γυνὴ παιδὸς ἔχουσα φρένας, ἐνθουσιασμένη καὶ πίστιν ἄπειρον—προπορεύεται φέρουσα τὴν σημαίαν, καὶ δι' αὐτῆς νικᾷ καὶ σώζεται ἡ πατρίς τῆς. Ἀντηχοῦσι παιᾶνες—καὶ ἀνάπτεται πυρὰ. Ἰωάννα, ἡ παρθένος τῆς Αὐρηλίας, καίεται ὡς μάγισσα.

Πρὸς τὸν μεσαῖον ἰστὸν πλοίου ἀποπλέοντος ἐκ τῆς Δανίας, ἵσταται ἀνὴρ, τὸ ὕστατον ῥίπτων βλέμμα πρὸς τὴν ἀρχαίαν πατρίδα του. Ὁ Τύχων Βράχιος, ὁ τὸ ὄνομα τῆς Δανίας μέχρι τῶν ἄστρον ὑψώσας, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἀνταμοιβὴν μὲ χολὴν καὶ πικρίας ποτισθεὶς, φεύγει εἰς ξένας μεταβαίνων χώρας. «Πανταχοῦ εὐρίσκεται οὐρανός, τί ἄλλο θέλω;» εἰσὶν αὐτολεξεῖ οἱ λόγοι τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου. Ἀποπλέει ὁ ἐξοχώτατος τῆς Δανίας ἀνὴρ, καὶ εἰς τὰ ξένα εὐρίσκει τιμὰς καὶ ἀνάπαυσιν.

Πυκνὸν πλῆθος συνωθεῖται παρὰ τὰς ὄχθας μεγάλου ποταμοῦ ἐν Ἀμερικῇ· ἐν πλοῖον θὰ πλεύσῃ, περιφρονῶν ἄνεμον καὶ καιρὸν, διότι λέγεται ὅτι ἔχει ἐν ἑαυτῷ δύναμιν ἀνωτέραν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Ῥοβέρτος Φούλτων καλεῖται ὁ νομίζων ὅτι ἐφευρε τὴν δύναμιν ταύτην. Τὸ πλοῖον κινεῖται, πλέει, αἶφνης ὅμως ἵσταται ἀκίνητον—ὁ ὄχλος γελά, κραυγάζει, συρίζει· συρίζει καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ τοῦ Φούλτωνος. «Ὅποια αὐθάδεια! ὅποια παραφροσύνη! τοῦ πρέπει νὰ κλεισθῇ εἰς φρενοκομεῖον!» Βίχε συντριβὴ μικρὸν τι καρφίον, ἀνακόψαν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν κίνησιν τῆς μηχανῆς· τὸ καρφίον διορθοῦται, στρέφονται οἱ τροχοί, τὸ σκάφος κατανικᾷ τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὕδατος, καὶ πλέει τὸ πλοῖον! . . . Ὁ ἀτμός μεταβάλλει ἐν τῷ κόσμῳ τὰς ὥρας εἰς λεπτά.

Διὰ πτερόγων κραταιῶν τὸ πνεῦμα τῆς ἱστορίας ἱστάμενον διὰ μέσου τῶν αἰώνων—πρὸς ἐνθάρρυνσιν καὶ παρηγορίαν, καὶ ἀναρρίπησιν τοῦ ζήλου τῶν ἐπερχομένων γενεῶν—δεικνύει εἰς εἰκόνας περιλαμπεῖς καὶ φωτεινὰς ἐπὶ ζοφεροῦ βάθους τὴν πρὸς τὴν δόξαν ἄγουσαν ἀκανθώδη ἀτραπὸν, ἥτις δὲν περατοῦται, ὡς ἐν τοῖς μύθοις, εἰς αἴγλην καὶ χαρὰν ἐν τῷ κάτω τούτῳ κόσμῳ, ἀλλ' ὑπερπηδῶσα τοὺς χρόνους ἀπαθανατίζει τοὺς ταῦτην διανύσαντας ἐν τῇ αἰωνιότητι. **

Ἡ κατάχρησις τοῦ πεπηγμένου ὕδατος εἶναι φονικὴ ὅσον καὶ ἡ κατάχρησις τῶν πνευματικῶν ποτῶν. Ἄν εἰς τινὰ καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ καύσωνος, δοθῇ ἐν μόνον ποτῆριον πεπηγμένου ὕδατος 32 βαθμῶν, δύναται νὰ τῷ ἐπέλθῃ ἐγκεφαλικὴ συμφορῆσις.